

Rekreasyon ve turizm amaçlı kullanımların kıyısız alanlarda yerleşimlerinin dağılımı önemli bir sorundur. Bu kullanımların planlanması liman ve endüstri gelişiminin planlanmasıyla kompleks bir bütün içinde düşünülmelidir, ancak böylece bu elemanların kıyı peyzajı içinde işlevsel olarak dağılmasını sağlamak mümkün olur.

Bu nedenle dar bir kıyı bandında yoğun yapılaşma yerine iç kesimlere doğru, derinlemesine bir düzenleme politikasının benimsenmesi gereklidir. Kıyısız yerleşimlerin kıyı kesimi tüm kent halkına açık kamu alanları olarak planlanmalı ve endüstri tarafından işgal edilmemelidir.

Yerleşim alanlarından kıyı kesimine geçişler sürat ve demir yolları ile kesilmemelidir. Transit ulaşım, kıyı boyunca devam etmemeli ve kıyı bandının dışından geçmelidir. Kıyı kitleleri içerisindeki açık yeşil alanlar, yerleşim birimlerinden daha geniş olmalıdır. Yerleşim-lerin kıyı boyunca uzantıları, yerleşim alanı içerisinde yer alan yeşil alanlar ile bütünleşen yeşil tampon alanlarla kısıtlanmalıdır. Kopenhag'dan Helsinki'ye kadar uzanan kıyı bandı boyunca ise uygun olmayan yerleşim modeli görülmektedir.

Kıyısız alanların işlevsel bölünmesi liman kenti ve çevresindeki yerleşimler üzerinde etkisini gösterir. Liman kentinin gelişmesi ile çevresindeki yerleşimler sürekli baskı altındadır. Çünkü limanlar kargo ulaşımı ve deniz ekonomisi ile bağıntılı endüstriler için sürekli artan bir su ve toprak alanı gereksinimi gösteren büyüme ve gelişme eğilimi içerisindedir. Bu da limanların kıyı boyunca ve iç kesimlere doğru genişlemesine ve buna bağlı olarak da liman kentinin büyümesine neden olur.

Her liman kenti:

- Liman
- Limanın etkinlikleri ile ilişkili endüstri
- Yerleşim alanları ve servisi ile düzenli bir kent
- Ulaşım ağı olmak üzere dört elemandan oluşmaktadır.

İlk iki eleman bir mekânsal bütünlük oluşturur ve bu mekanın gelişimi de yerleşim alanlarının gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir, dördüncü eleman diğer üç elemanı kendi içlerinde ve

KIYISAL ALAN PLANLAMA DERSİ

6. HAFTA

“liman ve kıyı kentlerinde planlama yaklaşımları”

tüm liman kenti-ni bölgenin ve ülkenin diğer kesimleriyle birleştiren bir bağlantı elemanıdır. Böylece liman kent yerleşimi şekillenmiş olur.

Bir liman kentinin büyümesinde ki ana özellik, liman ve limanla ilişkili endüstrinin gelişmesiyle kent gelişmesinin birbirini olumsuz etkilememesidir. Liman çok dinamik bir faktördür ve bir liman kentinin düzenli gelişmesi ve karakterini yitirmemesi için kent gelişiminin limanın gelişmesiyle birlikte olması gerekir. Napoli ve Cenova kentlerinde olduğu gibi birçok liman kentinde amfiteatro formunda tesis edilen limanın çevresi idari binalarla kuşatılmıştır ve bu özellik limanın genişlemesine hiçbir olanak tanımaz. Bunun sonucu olarak, liman kıyı bandı boyunca genişlemek zorunda kalır ve kentin denizle doğrudan bağlantısı kesilmiş olunur, Liverpool liman kenti örneğinde olduğu gibi bu gelişme ulaşım olanağı veren nehirlerin kıyısında kentle aynı tarafta kurulmuş limanlarda görülür. Limanın nehrin aksi tarafında yer aldığı örneklerde (Hamburg, Rotterdam, Szczecin vb)olumsuz gelişmeler diğerleri kadar güçlü değildir ve düzeltilmesi daha kolaydır.

Limn gelişmesinin kıyı boyunca, kent gelişmesinin ise hem kıyı boyunca hem de iç kesimlere doğru yayılmasını önlemek amacıyla çevresini yeşil bir kuşakla çevrilmesi gerekir. Liman yerleşiminin hemen arkasındaki alanda liman ile ilişkili endüstriyel birimlere yer verilebilir.